

Essunga kommun

Riktlinjer för förmedling av egna medel

Dokumenttyp	Riktlinje
Fastställd	2023-09-20
Detta dokument gäller för	Social sektor
Giltighetstid	Tills vidare
Dokumentansvarig	Verksamhetschef myndighetsenheten
Dnr	Sn 2023/147

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
2. Lagstiftning.....	3
2.1 Socialtjänstlagen	3
2.2 Dokumentationskyldighet	3
2.3 Sysslomannaskap	4
2.4 Godmanskap	4
3. Handläggning	4
3.1 Ansökan	4
3.2 Utredning	5
3.3 Beslut	5
3.3.1 Bifall.....	5
3.3.2 Avslag	6
3.3.3 Nytt beslut.....	6
4. Verkställighet	6
4.1 Fullmakter.....	6
4.2 Ekonomisk plan	6
4.3 Ekonomi och sparande.....	7
4.4 Budget- och skuldrådgivare	7
4.5 Genomförandeplan och uppföljning	7
4.6 Insyn och redovisning.....	7
4.7 Avgift.....	8
5. Samverkan.....	8
6. Avsluta förmedling.....	8
6.1 Ny ansökan efter avslutad insats.....	8

1. Bakgrund

När en person av olika anledningar inte klarar att sköta sin ekonomi på egen hand kan denne ansöka om förmedling av egna medel hos kommunen som hjälp att hantera ekonomin. Förmedling är en frivillig insats enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) som innebär en tillfällig förvaltning av en individs ekonomi. Förmedling av egna medel kallas även för förmedlingsmedel, förmedlingskonto eller förmedling. I detta dokument skrivs härnäst förmedling.

Arbetet ska inriktas mot att den enskilde ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt och socialnämnden ska stödja och hjälpa den enskilde att själv hantera sin ekonomi. Det stöd som erbjuds ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Målsättningen för insatsen är att undvika avhysning och betalningsanmärkningar samt att den enskilde på sikt själv kan hantera sin ekonomi.

Den enskilde lämnar fullmakt till socialnämnden på sin inkomst som exempelvis lön eller pension. Den enskilde får hjälp med sin ekonomiska situation enligt upprättad genomförandeplan och ekonomisk plan.

Processen *Ek bistånd – förmedling av egna medel, handlägga* beskriver förfarandet från ansökan till avslut av insats. I processen finns samtliga mallar och andra dokument som hör till denna.

2. Lagstiftning

2.1 Socialtjänstlagen

Det framgår i 4 kap. 1 § SoL att den som inte kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Syftet är att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

2.2 Dokumentationskyldighet

Den dokumentationskyldighet som finns reglerad för socialnämndens verksamhet gäller även för förmedling.¹ Detta innebär att löpande anteckningar ska föras, regler om insyn i akten och rätten att anteckningar förda till akten ska tillämpas. Arbetet ska präglas av kvalitet och säkerhet.² Dokumentation ska utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om de enskilde. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktigt ska detta dokumenteras.³

---

¹ 11 kap. 5 och 6 §§ SoL

² 3 kap. 3 § SoL

³ 11 kap. 5 § SoL

2.3 Syslomannaskap

Förmedling är likställt med så kallat syslomannaskap.⁴ Det innebär att socialnämnden har en redovisningsskyldighet, som innebär att inkomster och utgifter ska redovisas till den enskilde samt att betalningar ska styrkas med verifikationer. När uppdraget upphör ska en slutredovisning lämnas.

Om det då skulle föreligga brister i hanteringen av den enskildes egna medel kan socialnämnden bli ersättningsskyldig. Det framgår också att den enskilde har dispositionsrätt till sina egna medel och därför är det viktigt att en skriftlig överenskommelse finns om hur medlen ska disponeras.

2.4 Godmanskap

Socialnämnden har en skyldighet att anmäla till Överförmyndarnämnden om bedömning görs att den enskilde har behov av god man eller förvaltare.⁵ Om någon på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom, eller sörja för person ska rätten besluta om att anordna godmanskap åt den enskilde.⁶ God man ska inte utses om det räcker med mindre ingripande åtgärder, såsom förmedling.

En ansökan om god man kan också göras av den enskilde. Om den enskilde inte har möjlighet att ansöka själv exempelvis på grund av sjukdom, kan även en anhörig göra en ansökan om god man, men då krävs att det finns läkarintyg som styrker behovet.

3. Handläggning

3.1 Ansökan

Ansökan om förmedling ska prövas som ett biståndsärende enligt 4 kap. 1 § SoL. Ansökan kan inkomma skriftligen eller muntligen från den enskilde. Anhörig eller annan person kan ej ansöka om förmedling åt en enskild. Ärendet ska inledas utan dröjsmål och ärendet ska handläggas skyndsamt.⁷

I vissa fall kan handläggare från annan kommun ansöka om förmedling å den enskildes vägnar med skriftligt samtycke vid en kommande flytt, då förmedling har erhållits som bistånd i utflyttningssommunen. Skriftlig ansökan samt samtycke till kontakt med utflyttningssommunen ska då inhämtas från den enskilde och utredningsunderlag begäras från utflyttningssommunen.

---

⁴ 18 kap. Handelsbalken

⁵ 5 kap. 3 § i Socialtjänstförordningen

⁶ 11 kap. Föräldrabalken

⁷ 11 kap. 1 § SoL

3.2 Utredning

Förmedlingsinsats beviljas i huvudsak vid kortvariga behov. Ofta kan det handla om insats under handläggningstiden när en person har sökt god man. Ibland kan ett behov vara mer långsiktigt, till exempel vid olika livskriser eller pågående missbruk, och den individuella bedömningen är viktig.

En utredning som ligger till grund för beslut om den enskilde har rätt till bistånd i form av förmedling ska genomföras. I utredningen ska det framgå om behovet kan tillgodoses på annat sätt, exempelvis genom att registrera sig för autogiron, få hjälp av anhöriga genom anhörigbehörighet och om framtidsfullmakt avseende den enskilde har skrivits för någon anhörig. Om den enskilde har kontaktat kommunens budget- och skuldrådgivare ska detta framgå. Det ska även framgå om den enskilde har förmåga till insikt i sin privatekonomi, samt om behovet har uppstått genom en tillfällig kris, långvarig sjukdom eller något annat som påverkat förmågan att hantera sin ekonomi.

Förmedling förutsätter att den enskilde kan ta eget ansvar genom att följa uppgjord planering och lämna in fakturor för betalning i god tid. Frågan om god man eller förvaltare ska tas upp med den enskilde i utredningen. Vid ansökan om god man eller förvaltare ska handläggare bistå den enskilde med stöd avseende ansökan till Överförmyndarnämnden, om behov av detta finns.

Förmedling beviljas inte om inkomst enbart avser försörjningsstöd, men kan beviljas om kompletterande försörjningsstöd utgår och den enskilde även har andra ersättningar.

3.3 Beslut

3.3.1 Bifall

Om rätt till förmedling föreligger ska bifallsbeslut fattas enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen. Beslut om förmedling är tidsbegränsat med en period om tolv månader i taget. Under perioden ska handläggare stödja den enskilde i att utveckla förmågan att klara sin privatekonomi. I anslutning till beslutet skrivs ett återkallelseförbehåll som lämpligen kan formuleras: *Insatsen kan komma att avslutas vid väsentligt ändrade förhållanden, såsom till exempel att den enskilde får en god man eller att det inträffar andra ekonomiska eller sociala förändringar för den enskilde som gör att behovet inte kvarstår. Insatsen kan också avslutas om den enskilde inte medverkar till att insatsen kan genomföras, till exempel genom att inte inkomma med nödvändiga betalningsunderlag.*

Delegat:

Bifallsbeslut: Enhetschef i tolv månader.

Anmärkning: Vid löpande förmedling kan administrativ handläggare administrera på uppdrag av 1e socialsekreterare eller enhetschef.

3.3.2 Avslag

Om rätt till förmedling ej föreligger och behovet kan tillgodoses på annat sätt, ska ett avslagsbeslut fattas och skickas till den enskilde tillsammans med en besvärshänvisning. Vid behov ska den enskilde få stöd i att överklaga beslutet.

Delegat:
Avslagsbeslut: Socialsekreterare

3.3.3 Nytt beslut

När första beslutsperioden löper ut ska det aktuella behovet utredas och därefter kan förmedling förlängas om behov finns, med en period om max sex månader i taget. Vid förlängning ska den enskildes vilja särskilt beaktas och man ska undersöka om eventuellt fortsatt behov kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom anhörigfullmakt. Om fortsatt behov av hjälp kring den egna ekonomin kvarstår efter ett år bör man kunna förutsätta att den enskilde har behov av god man. I första hand ska därför den enskilde hänvisas till att söka sådan. I avvaktan på Överförmyndarnämndens beslut kan det finnas behov av fortsatt förmedling en tid. I undantagsfall kan förlängning ske trots att ansökan om god man eller förvaltare inte görs om det finns särskilda skäl. Om den enskilde inte bedöms ha fortsatt behov av förmedling ska ett avslagsbeslut upprättas.

Delegat:
Förlängning av beslut utöver ett år: Enhetschef

---

4. Verkställighet

4.1 Fullmakter

Om ansökan bifalles ska den enskilde lämna fullmakt till socialnämnden på sin inkomst.⁸ Mallar för samtliga typer av fullmakter finns i processen *Ek bistånd – förmedling av egna medel, handlägga*. Fullmakter skickas till respektive utbetalningsenhet, exempelvis Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten. Om den enskilde har lön genom Essunga kommun, ska lönehandläggare och ekonomiassistent kontaktas och fullmakt skickas till dem. Om den enskilde har lön utanför Essunga kommuns verksamheter, exempelvis genom privat anställning, behöver hen öppna ett nytt konto hos sin bank från vilket fullmakt tecknas.

4.2 Ekonomisk plan

Den enskilde har dispositionsrätt till sina medel, varför en skriftlig ekonomisk plan ska upprättas tillsammans med den enskilde där det framgår hur medel ska användas. Handläggare får ej utan överenskommelse prioritera skulder eller löpande fakturor som rör

---

⁸ Kap. 2 Avtalslagen

den egna verksamheten. I den ekonomiska planen ska det framgå vilka fakturor den enskilde vill ha stöd i att betala, när underlag ska lämnas in till socialnämnden, samt hur utbetalningar till den enskilde ska läggas upp varje månad. Den enskilde ansvarar för att lämna in fakturor i god tid.

4.3 Ekonomi och sparande

- Förmedling ska vara stöd i att betala löpande fakturor så som exempelvis hyreskostnad, elkostnad, barnomsorg, eller bredbandsfaktura.
- Förmedling är ej stöd i att betala oregelbundna utgifter, så som inköp online eller liknande.
- Förmedling kan ej utbetalas från ett tomt konto, och om den enskildes inkomster tar slut innan nya medel inkommit på kontot, kan utbetalning ej ske.
- Om sparande sker ska detta framgå i den ekonomiska planen.

4.4 Budget- och skuldrådgivare

Budget- och skuldrådgivare bör kontaktas av socialsekreterare för gemensamt möte under de första tre månaderna som den enskilde har beviljats förmedling. Den enskilde måste lämna samtycke till kontakten. Samtycke kan lämnas muntligt eller skriftligt och ska dokumenteras. Budget- och skuldrådgivare kan ge den enskilde stöd i att lägga upp en budget och råd om hur hen ska prioritera och betala sina fakturor. Budget- och skuldrådgivare kan även hjälpa den enskilde att ansöka om skuldsanering hos Kronofogden om behov finns.

4.5 Genomförandeplan och uppföljning

Syftet med bistånd till förmedling är att den enskilde på sikt själv ska kunna ta hand om sin ekonomiska situation.⁹ En genomförandeplan ska alltid upprättas om den enskilde har rätt till förmedling. Genomförandeplanen ska innehålla mål för med förmedlingsärendet och för hur den enskilde ska kunna återta ansvaret för sin privatekonomi. Genomförandeplanen undertecknas av den enskilde och socialsekreterare.

Kontakt ska ske med den enskilde månadsvis för att undersöka om någon förändring har skett som kan påverka rätten till bistånd.

Uppföljning med besök ska i normalfallet ske minst var tredje månad för att följa upp genomförandeplanen. Om behov finns, ska genomförandeplanen ändras utifrån eventuella nya förutsättningar, och även i uppföljningsmöten ska diskussion om god man eller förvaltare tas.

Den enskilde ska informeras både skriftligt och muntligt om att denne i överenskommelse med socialnämnden kan ändra genomförandeplanen eller den ekonomiska planen, avsluta insatsen och har rätt att ta del av vad som skrivs i journalen.

4.6 Insyn och redovisning

Alla ekonomiska transaktioner verkställs i aktuellt verksamhetssystem. Den enskilde kan dock inte följa samtliga inbetalningar och utbetalningar på sitt förmedlingskonto genom

---

⁹ I dom från Göta HovR 2012-04-03 ÖÄ 3290-11 framgår det att syftet med Förmedling är att det ska vara av rehabiliterande karaktär.

verksamhetssystemet i dagsläget.¹⁰ Socialnämnden ska erbjuda redovisning av förmedling genom avstämning varje månad, redovisning kan ske skriftligt eller muntligt.

4.7 Avgift

Den enskilde betalar ingen avgift för insatsen förmedling.

5. Samverkan

I de flesta ärenden med förmedling behöver samverkan ske tillsammans med olika parter. Handläggare bör ge information om personligt ombud, LSS-handläggare, vuxenhandläggare eller andra parter som kan vara av vikt för den enskilde att få en hållbar situation. Det är dock den enskildes ansvar att ta nödvändiga kontakter. I de fall då den enskilde inte förmår att göra detta, ska muntligt eller skriftligt samtycke inhämtas för att handläggare ska kunna kontakta exempelvis personligt ombud.

6. Avsluta förmedling

Förmedling är en frivillig insats och kan när som helst avslutas av den enskilde genom att denne säger upp fullmakten. Socialnämnden har också rätt att avsluta insats om förutsättningarna väsentligen har förändrats på så sätt som anges i återkallelseförbehållet. Vid avslut av insats ska en slutredovisning lämnas till den enskilde i enlighet med reglerna om sysslomannaskap. Samtliga upprättade fullmakter ska avslutas hos den som utbetalningen kommer ifrån. Förmedlingsärendet avslutas i sin helhet när det framgår att utbetalningar har gått till klientens bankkonto, och inte till förmedlingsärendet. Efter avslutat ärende arkiveras ärendet.

6.1 Ny ansökan efter avslutad insats

Om en person som tidigare haft förmedling och på eget initiativ har avslutat förmedlingen ansöker på nytt, ska handläggaren överväga anmälan om behov av god man eller förvaltare till Överförmyndarnämnden.

---

¹⁰ I skrivande stund, juni 2023